

PRAWO ADMINISTRACYJNE - 2

mgr Anna Maciąg

e-mail: anna.maciag@uwr.edu.pl

administratywistka.pl

AKTY STANU CYWILNEGO

ZAGADNIENIA WYBRANE

3

**PODSTAWA PRAWNA:
USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2014 R.
PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO**

PRZEPISY OGÓLNE

STAN CYWILNY

≠ stan cywilny osobowy (art. 29 ust. 2).

Sytuacja prawna osoby wyrażona przez cechy indywidualizujące osobę, kształtowana przez zdarzenia naturalne, czynności prawne lub orzeczenia sądów, lub decyzje organów, stwierdzona w akcie stanu cywilnego.

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

- w rejestrze stanu cywilnego – prowadzonym w systemie teleinf.;
- w formie aktów stanu cywilnego.

AKT STANU CYWILNEGO

- wpis o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego wraz z treścią późniejszych wpisów wpływających na treść lub ważność tego aktu;
- sporządzony z chwilą dokonania wpisu o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego.

Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym.

FORMY DZIAŁ. AP

- czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego innych niż akty stanu cywilnego dokonuje się w formie:
  - decyzji administracyjnej albo
  - czynności materialno-technicznej;
- odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej.

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

- wykonywana jest przez gminy;
- w urzędach stanu cywilnego;
- jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej;
- gmina jest okręgiem rejestracji stanu cywilnego;
- zmiana okręgu rejestracji stanu cywilnego może nastąpić przez ustalenie właściwości urzędu stanu cywilnego dla więcej niż jednego okręgu rejestracji stanu cywilnego lub przez ustalenie właściwości kilku urzędów stanu cywilnego w jednym okręgu rejestracji stanu cywilnego.

KIEROWNIK USC

- kierownikiem urzędu stanu cywilnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta);
- w okręgach liczących poniżej 50 000 mieszkańców wójt (burmistrz, prezydent miasta) zatrudnia zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego oraz może zatrudnić inną osobę na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego;
- w okręgach liczących **powyżej 50 000** mieszkańców wójt (burmistrz, prezydent miasta) **zatrudnia** inną osobę na **stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego** oraz **może zatrudnić zastępcę lub zastępców** kierownika urzędu stanu cywilnego.

KIEROWNIK I ZAST. KIEROWNIKA USC

- czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego są dokonywane przez:
  - kierownika urzędu stanu cywilnego lub
  - zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego.
- uprawnienia i obowiązki kierownika urzędu stanu cywilnego przysługują i są wykonywane również przez zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego;
- kierownik urzędu stanu cywilnego może upoważnić pisemnie pracownika urzędu stanu cywilnego do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego [...];
- wójt (burmistrz, prezydent miasta) może upoważnić pisemnie innego pracownika do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego [...];
- zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego nie może upoważnić pisemnie pracownika do dokonywania czynności, do których może upoważnić kierownik USC.

NADZÓR NAD REJESTR. STANU CYWILNEGO

- właściwy miejscowo wojewoda sprawuje nadzór nad rejestracją stanu cywilnego;
- organem odwoławczym od decyzji administracyjnych z zakresu rejestracji stanu cywilnego jest wojewoda;
- minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością wojewody w zakresie rejestracji stanu cywilnego

KPA

- *W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy KPA.*

WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA

SYTUACJE DOT. URODZENIA

- zgłoszenia urodzenia dokonuje się w urzędzie stanu cywilnego właściwym ze względu na miejsce urodzenia dziecka;
- urodzenie rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce urodzenia;
- urodzenie na polskim statku morskim lub powietrznym, okręcie wojennym lub wojskowym statku powietrznym rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

SYTUACJE DOT. MAŁŻEŃSTWA

- zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 KRiO wydaje kierownik urzędu stanu cywilnego wybrany przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo;
- zawarcie małżeństwa następuje przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego wybranym przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo;
- małżeństwo rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce zawarcia małżeństwa;
- małżeństwo zawarte przed konsulem rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

SYTUACJE DOT. ZGONU

- zgłoszenia zgonu dokonuje się w urzędzie stanu cywilnego właściwym ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok;
- zgon rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok;
- w przypadku stwierdzenia zgonu albo uznania za zmarłego w postępowaniu sądowym zgon rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy;
- zgon na polskim statku morskim lub powietrznym, okręcie wojennym lub wojskowym statku powietrznym rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy;
- zgon żołnierza w czynnej służbie wojskowej i innej osoby przydzielonej do jednostki wojskowej, poległych lub zmarłych w związku z działaniami wojennymi rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

VARIA

- w przypadku osoby, której osobisty udział w czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego w siedzibie urzędu stanu cywilnego nie jest możliwy z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody, czynności tej można dokonać w miejscu pobytu tej osoby, jeżeli pozwalają na to okoliczności.

17

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

PRZEPISY OGÓLNE

- Kierownik urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia występuje, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o nadanie numeru PESEL, który po nadaniu jest zamieszczany w rejestrze stanu cywilnego.
- Rejestracji stanu cywilnego dokonuje się na podstawie dowodów potwierdzających prawdziwość zgłoszonych danych. W przypadku uznania tych dowodów za niewystarczające stan faktyczny ustala się w postępowaniu wyjaśniającym;

- **Adnotacja** - informacje o okolicznościach i podstawie rejestracji urodzenia, małżeństwa albo zgonu w akcie stanu cywilnego.
- **Wzmianka dodatkowa** - wpis wpływający na treść lub ważność aktu stanu cywilnego dołączony do aktu stanu cywilnego Wzmiankę dodatkową dołącza się na podstawie m.in. prawomocnych orzeczeń sądów; ostatecznych decyzji administracyjnych; odpisów aktów stanu cywilnego.
- **Przypiski** - informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszczone przy akcie stanu cywilnego.

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

- **[definicja]** *Dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu stanu cywilnego lub dokumenty złożone po sporządzeniu aktu stanu cywilnego stanowiące podstawę do dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego lub stanowiące podstawę zamieszczenia przypisku przy innych aktach stanu cywilnego.*
- Dokumenty z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, na żądanie sądu, prokuratora, osoby, której akt stanu cywilnego dotyczy, lub osoby mającej interes prawny, mogą być wydawane w formie dokumentu elektronicznego, kopii lub wydruku dokumentu elektronicznego poświadczonych za zgodność z oryginałem przez kierownika urzędu stanu cywilnego;

PRZECHOWYWANIE ASC

Akty stanu cywilnego oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego kierownik urzędu stanu cywilnego przechowuje przez okres:

- 100 lat - akty urodzenia oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego dotyczące aktu urodzenia;
- 80 lat - akty małżeństwa, akty zgonu oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego dotyczące aktu małżeństwa i aktu zgonu.

Okresy te są liczone od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło sporządzenie aktu stanu cywilnego.

Jeżeli osoba, której dotyczy akt urodzenia lub akt małżeństwa, żyje dłużej niż okres przechowywania tego aktu przez kierownika urzędu stanu cywilnego, akt jest przechowywany do czasu sporządzenia dla tej osoby aktu zgonu lub zarejestrowania informacji o zgonie tej osoby.

VARIA

- **Nazwiskiem rodzonym** jest nazwisko zamieszczone w akcie urodzenia, a **nazwiskiem** jest nazwisko zamieszczone w akcie małżeństwa lub akcie zgonu; nazwiskiem osoby, która nie zawarła związku małżeńskiego, jest nazwisko rodowe.
- **Stan cywilny osoby** [w ASC] to sytuacja tej osoby w odniesieniu do małżeństwa: panna, kawaler, zamężna, żonaty, rozwiedziona, rozwiedziony, wdowa, wdowiec.
- **Miejscem zdarzenia** jest miejscowość, w której nastąpiło urodzenie, zostało zawarte małżeństwo albo nastąpił zgon, albo znaleziono zwłoki.

ZMIANY W ASC

SPROSTOWANIE

- **przesłanki:** akt stanu cywilnego, który zawiera dane niezgodne z danymi zawartymi w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub z innymi aktami stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej samej osoby lub jej wstępnych, albo z zagranicznymi dokumentami stanu cywilnego;
- **organ:** kierownik urzędu stanu cywilnego, który go sporządził;
- **tryb:** z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora;
- **forma:** czynność materialno-technicznej.

SPROSTOWANIE

Szczególny tryb: sąd w postępowaniu nieprocesowym,

- na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego,
- jeżeli sprostowanie aktu stanu cywilnego jest niemożliwe na podstawie akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub innych aktów stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej samej osoby lub jej wstępnych albo zagranicznych dokumentów stanu cywilnego,
- lub jeżeli sprostowanie aktu stanu cywilnego przez kierownika urzędu stanu cywilnego nie jest możliwe wyłącznie na podstawie dokumentów z procedury wcześniejszej.

UZUPEŁNIENIE

- **przesłanki:** akt stanu cywilnego, który nie zawiera wszystkich wymaganych danych;
- **organ:** kierownik urzędu stanu cywilnego, który go sporządził;
- **tryb:** na podstawie innych aktów stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego prowadzonych dla tego aktu i innych dokumentów mających wpływ na stan cywilny, z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora;
- **forma:** czynność materialno-technicznej.

UZUPEŁNIENIE

Szczególny tryb: sąd w postępowaniu nieprocesowym,

- uzupełnienia aktu zgonu dokonuje sąd w postępowaniu nieprocesowym,
- na wniosek osoby zainteresowanej lub prokuratora,
- jeżeli akt zgonu nie zawiera daty lub godziny zgonu, a dane te nie wynikają z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu.

UNIEWAŻNIENIE

- **przesłanki:** akt stanu cywilnego lub wzmianka stwierdzają zdarzenie niezgodne ze stanem faktycznym lub stwierdzono uchybienia, które zmniejszają jego moc dowodową;
- **organ:** sąd w postępowaniu nieprocesowym;
- **tryb:** na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego.

USTALENIE ASC

Ustalenia treści aktu stanu cywilnego dokonuje sąd w postępowaniu nieprocesowym, jeżeli postanowił o sporządzeniu nowego aktu stanu cywilnego, albo na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli:

- unieważniony akt stanu cywilnego ma być zastąpiony nowym aktem, akt urodzenia lub
- akt małżeństwa nie został sporządzony i nie może go sporządzić kierownik urzędu stanu cywilnego.

WYDANIE DOKUMENTÓW

- Kierownik urzędu stanu cywilnego wydaje z rejestru stanu cywilnego:
  - odpisy zupełne i odpisy skrócone aktów stanu cywilnego;
  - zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby;
  - zaświadczenia o stanie cywilnym.

- Odpis zupełny aktu stanu cywilnego stanowi dosłowne powtórzenie treści aktu stanu cywilnego oraz treści dołączonych wzmianek dodatkowych.
- Odpis skrócony aktu stanu cywilnego zawiera treść aktu stanu cywilnego uwzględniającą treść dołączonych wzmianek dodatkowych.
- Zaświadczenia są ważne przez okres 6 miesięcy od daty ich sporządzenia.
- Wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym składa się do wybranego kierownika urzędu stanu cywilnego.

MATERIAŁY POMOCNICZE

- <https://administratywistka.pl/2018/11/stan-cywilny-akty-stanu-cywilnego/>
- <https://administratywistka.pl/2018/11/kierownik-usc-kierownik-urzedu-stanu-cywilnego/>

PYTANIA EGZAMINACYJNE

131. Stan cywilny; akt stanu cywilnego; akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, rejestracja stanu cywilnego; rejestr stanu cywilnego.

132. Kierownik urzędu stanu cywilnego; okręg rejestracji stanu cywilnego.

133. Formy działania kierownika urzędu stanu cywilnego.

134. Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego; miejsce zdarzenia; ~~szczególny tryb rejestracji stanu cywilnego.~~

138. Zmiany w aktach stanu cywilnego; wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego.

36

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

mgr Anna Maciąg

e-mail: anna.maciag@uwr.edu.pl

administratywistka.pl